

Popis výsledku

Software na vyhodnocení kvality kódovaných meteorologických zpráv

Návod na použití aplikace pro kontrolu meteorologických zpráv TAF

Aplikace slouží pro kontrolu meteorologických zpráv TAF a byla vytvořena v programu Scilab. Vyhodnocují se všechny dostupné zprávy TAF (pokud jsou odpovídající zprávy METAR) a to včetně zpráv AMD. Vynechání těchto zpráv lze zajistit volbou při volání funkce pro načtení dat (*taf_a_barkod5*). Vyhodnocení podle časového období nebo jiného ukazatele se v této funkci neuvažuje.

Základním požadavkem pro spuštění této aplikace je prostředí Scilab. Scilab je možné získat na adrese: <http://www.scilab.org/download/>, kde jsou ke stažení verze programu pro operační systémy Linux, Windows a Mac OS. Pro vyhodnocení meteorologických zpráv TAF se spouští skript *kontrola_taf.sci*. Nejprve je nutné nahrát funkci do prostředí Scilab a to příkazem *getd('cesta k adresáři s funkcí')*, např. *getd('D:\taf')*.

Vlastní funkce se spouští zadáním příkazu *tab_bar5('indikativ stanice', 'cesta k adresáři se zprávou METAR', 'cesta k adresáři se zprávou TAF')*. Pro další práci s výsledky je vhodné uložit výstup z této funkce do proměnné např. *vys=tab_bar5('LKCV','D:\taf\metar','D:\taf\taf')*.

Výstup z funkce *kontrola_taf.sci* je ve formě **structure**. Struktura má až dvě úrovně a na výsledky z této datové struktury se odkazuje zadáním příkazu *proměnná.první úroveň.druhá úroveň*, např. *vys.mlha.cont_HT*. Pokud je v tab. 1 hodnota dimenze 25, jedná se vždy o dimenzi vztahující se k času předpovědi a v tabulkách není komentována. Pokud je index dané dimenze 1, jedná se o předpověď vztahující se k počátku platnosti TAFu, 2 - k počátku platnosti + 1 h, atd.

V tabulkách jsou použity také termíny hlavní části TAFu, kterou se zde rozumí TAF, z něhož jsou odstraněny všechny části kódované v TEMPO a částí TEMPO se rozumí naopak právě pouze tyto části.

Tab 1. Struktura výsledné proměnné – první úroveň

	[Rozměr typ]	Uvažované intervaly	Vysvětlivky
cdoh	[25x7x7 double]	0-150 150.1-350 350.1-600 600.1-800 800.1-1500 1500.1-3000 >3000 m	Kontingenční tabulka, pro meze dohlednosti. 1. index - čas předpovědi, 2. index – skutečná hodnota (METAR), 3. index – předpovídaná hodnota TAF
cont	[25x6x6 double]	0-2 2.1-3 3.1-5 5.1-10 10.1-15 >15	Kontingenční tabulka, pro meze výšky oblačnosti OVC a BKN.
cobl2	[25x4x4 double]	F<15 a O>15 O<15 F>15 a O>15 O>15	Kontingenční tabulka, pro různé výskyty oblačnosti FEW, SCT (značeno v podmínkách jen F) a BKN OVC (jen O) ve vztahu k výšce 15 hft
suc_ff	[1x25 double]		Procento chyby rychlosti větru menší než 10 kt
nff	[1x25 double]		Počet vyhodnocených termínů pro rychlost větru
suc_dd	[1x25 double]		Procento chyby směru větru při rychlosti nad 10 kt menší než 60°
ndd	[1x25 double]		Počet vyhodnocených termínů pro směr větru
bourky	[1x1 struct]	Viz.tab 2	Výskyt bouřek
srazky	[1x1 struct]	Viz.tab 2	Výskyt srážek
kourmo	[1x1 struct]	Viz.tab 2	Výskyt kouřma
zakar	[1x1 struct]	Viz.tab 2	Výskyt zákalu
mlha	[1x1 struct]	Viz.tab 2	Výskyt mlh

Tab 2. Struktura výsledné proměnné – druhá úroveň

	[Rozměr typ]	Vysvětlivky
cont	[25x2x2 double]	Kontingenční tabulka, 2. index obs, 3. index předp. Hodnota indexu 1-jev nenastal, 2-jev nastal (stejná indexace i u ostatních kontingenčních tabulek). Předpověď jevu uvažována v případě, že je v hlavní části TAFu
pefCoCfd	[25x6 double]	2. index viz tab. 3., Vyhodnocení stejné předpovědi jako u <i>cont</i>
cont_T	[25x2x2 double]	Kontingenční tabulka vztahující se pouze k termínům v nichž je jev předpovídan v části TAFu TEMPO, kde se uvažuje, předpověď daného jevu (\Rightarrow $POD = 1$, $h_{T1^*} = 0$)
pefCoCfd_T	[25x6 double]	2. index viz tab. 3., Vyhodnocení stejné předpovědi jako u <i>cont_T</i>
cont_HT	[25x2x2 double]	Kontingenční tabulka vztahující k předpovědím ze všech termínům. Předpověď výskytu jevu se také uvažuje, pokud se v termínu vyskytuje předpověď jevu v části TEMPO (\Rightarrow $POD = 1$, $h_{T1^*} = 0$)
pefCoCfd_HT	[25x6 double]	2. index viz tab. 3., Vyhodnocení stejné předpovědi jako u <i>cont_HT</i>

Tab 3. Veličiny odpovídající danému indexu

Veličiny odpovídající danému indexu	
Index	Význam
1	Pravděpodobnost detekce (POD)
2	Equitable score (EQS)
3	False alarm (FAR)
4	Podíl termínů v nichž byl jev pozorován (COBS)
5	Podíl termínů v nichž byl jev předpovídán
6	Počet termínů

Kromě výstupu do proměnné vznikají při načítání textových dat také dva soubory (emet_indikativICAO.txt a err_indikativICAOB.txt), kde se vypisují chyby ve struktuře zpráv TAF a METAR. Takové zprávy jsou automaticky vyřazeny z vyhodnocení.

V souboru **emet_indikativICAO.txt** (např. emet_LKCV.txt) jsou chyby ve struktuře METARu. Uvažované chyby jsou uvedeny v tab. 4.

Tab 4. Chyby u zpráv METAR

Označení chyby	Význam
errOblx	Za údajem BKN, OVC, FEW, SCT není číslo
effdelka	Třetí skupina končí na KT, ale není $\backslash w\{3\}\backslash d\{2\}(G\backslash d\backslash d)*KT$. Často není údaj o větru a jsou tam „/“
effVRB	Skupina s větrem neobsahuje VRB ani směr definovaný třemi číslicemi
errDoh	Není dohlednost (skupina samých čísel nebo CAVOK)
errrat	Podmínka, že pozorování \leq než datum zprávy a také není začátek platnosti o více než 12h od času zprávy

V souboru **err_indikativICAOB.txt** (např. err_LKCVB.txt) jsou chyby ve struktuře TAFu. Kontrola probíhá uvnitř funkce *taf_a_barkod5*. Uvažované chyby jsou uvedeny v tab. 5.

Tab. 5 Chyby u zpráv TAF

Označení chyby	Význam
errDATZ1	Ve třetí skupině nejsou dvě čísla
errat	Podmínka že začátek platnosti není < než datum zprávy a také není začátek platnosti o více než 6h od času zprávy
err1den	Podmínka, že platnost je 1 den
effdelka	Skupina s větrem (končící na KT) nemá tvar $^{\w}w\{3\}\d\{2\}(G\d\d)*KT$
eTEMPOmocff	Pro daný prvek (vítr) hodně TEMPO (>3)
eBECMGoblmaxmin	Neshodují se předchozí minima a maxima u oblačnosti v intervalu BECMG (u VBobl)
eFoblmaxmin	Neshodují se předchozí minima a maxima u oblačnosti po čase FM (u Vobl)
errPROBnic	Podmínka, že za PROB musí být dvouciferný údaj PROB40
errTEMBE2	Podmínka, že za TEMPO/BECMG čas a nějaká hodnota)
errTEMBEtc	Podmínka, že za TEMPO/BECMG je čas
errT1den	Kontrola jestli konec TEMPO <= konec TAF
errT2den	Kontrola jestli ZACATEK TEMPO >= ZACATEK TAF
errT3den	Kontrola jestli začátek TEMPO < konec TEMPO
errFM	Podmínka, že za FM údaj o čase DDHHMM čas a nějaká hodnota
errFM2den	Kontrola jestli začátek FM ≥ začátek TAF

Návod na použití programu pro kontrolu meteorologických zpráv SYNOP

Program kontroluje meteorologické zprávy SYNOP, výstupem jsou chyby zjistitelné přímo při dekódování, chyby ze vzájemné vazby mezi hodnotami a pozorovanými jevy a chyby z časového porovnání hodnot.

Program je možné spustit přes příkazový řádek (Windows 8 a 8.1: klávesa logo Windows + r, zadat *cmd*; starší verze Windows: Start – programy – příslušenství – příkazový řádek poté změnit umístění na disk, kde je program uložen (např. D:) a poté zadat vlastní adresář s programem (např. *cd D:\dokumenty*) zadáním příkazu:

kontrola_TOL.exe YYYYMMDDHH YYYYMMDDHH [nepovinný argument – vstupní soubor, s nastavením programu, pokud je vynechán argument je použit soubor *kontrola_new.vst*]

Data uvedená ve tvaru YYYYMMDDHH (v čase UTC) představují časový interval. Zprávy vydané v tomto rozmezí jsou následně kontrolovány.

Pokud je nainstalován na počítači programovací jazyk Perl lze zdrojový skript spustit přes příkazový řádek zadáním:

perl -w cesta/kontrola_TOL.pl YYYYMMDDHH YYYYMMDDHH [nepovinný argument – vstupní soubor, s nastavením programu, pokud je vynechán argument je použit soubor kontrola_new.vst]

K programu jsou přiloženy soubory, jejichž význam je uveden v tabulce 6 a význam chybových hlášek generovaných programem je uveden v tabulce 7:

Tabulka 6: Soubory programu

kontrola_TOL.pl	Základní program zprostředkující kontrolu zprávy SYNOP. Zabezpečuje přístup k vstupním i výstupním souborům. Provádí kontrolu některých prvků. V případě nalezení chyby, vypíše chybové hlášení na obrazovku a provede zápis do souboru xxx2.kon .
kontrola_new.vst	Soubor, obsahující seznam vstupních a výstupních souborů, které má program využívat. V případě, že se budou například kontrolovat zprávy uložené v souboru 11669.ibl namísto 11652.ibl je nutné v tomto souboru danou položku přejmenovat.
11652.ibl	Zakódované zprávy SYNOP.
jev_H3PARD01_u.txt	Soubor obsahující informace o začátku a konci trvání určitých meteorologických jevů, které byly pozorovány na stanici. Slouží k porovnání těchto údajů s údaji uvedenými ve zprávě v 7. skupině sekce 1. Pro další kontrolu zprávy nejsou tato data nezbytná, nicméně pro správný chod programu musí tento soubor existovat i bez obsahu dat.
priz_naz_vekt.txt	Soubory shodné pro všechny stanice. Obsahují informace potřebné k zhodnocení údajů uvedených v průběhu a stavu počasí.
LOG2_new.csv	
w1w2.txt	
typ_sr_new.inf	
xxx2.kon	Soubor, do kterého se vypisují chybová hlášení.
Moduly (Pro perl):	Aby mohl být program spuštěn, je zapotřebí 3 modulů. Tyto moduly musí být uloženy v jedné složce. V programu kontrola_TOL.pl musí být hned v úvodu definována cesta k této složce.
Datумы.pm	Slouží k převodu formátu časových dat.
Dekod_zprav.pm	Provádí kontrolu některých prvků.
Stat.pm	Definuje potřebné matematické funkce.

Tabulka 7: Chybové hlášky programu a jejich význam

Chyba	Sekce	Popis
EZN35	H	Zpráva obsahuje skupiny o jiné délce než tři nebo pěti znaků.
ESK0	H	První tři skupiny nemají pět znaků.
ESK1	H	Chybí skupina s údaji o T (Td).
ESB1	H	Skupina čísel, obsahující informace o T (Td) nezačíná stálým poznávacím číslem 1 (2).
ESK2	H	Skupina čísel, obsahující informace o T (Td) neobsahuje 5 znaků.
ESK3	H	Špatná posloupnost skupin v 1. sekci. Stálé úvodní číslo skupiny musí být v každé následující skupině (dokud obsahuje 5 znaků) vždy alespoň o 1 větší.
ESB3	H	Skupina čísel uvedená v 1. sekci neobsahuje stálé úvodní číslo skupiny.
ENE_T	H	Chybí údaj o teplotě vzduchu.
ETdxT	H	Teplota rosného bodu je vyšší než teplota vzduchu.
Evis_x_w w (1-5)	H	Dohlednost VV odporuje stavu počasí ww. 1) ww: 41-49 mlha, VV musí být < 1km; 2) ww: 40 vzdál. mlha, VV musí být > 1km; 3) ww: 10 kouřmo, VV musí být ≥ 1km, ale < 10km; 4) ww: 5 zákal, VV musí být <10km; 5) ww: < 41(ne 17), při VV <1km lze užít ww 41-49 (pravidlo upřednostnění vyššího čísla).
E3K1	333	Skupina čísel uvedená ve 3. sekci neobsahuje stálé úvodní číslo skupiny.
E3P3	333	Skupina začíná na číslo, které je menší než číslo na které začíná předchozí skupina (pokud to není 4 nebo 9).
E3R4	333	Skupina začíná na stejné číslo jako předchozí skupina (a není to 5, 8 ani 9).
ENxNh	333	Celkové pokrytí oblohy oblačností N, uvedené ve skupině Nddff, nesmí být menší než množství všech oblaků druhu C _L (C _M), uvedené v 8. skupině sekce 1.
ENs(1_3_5)	333	8. skupina v 3. sekci neodpovídá pravidlu pro kódování oblačnosti. Uvedené množství oblačnosti nespĺňuje kritérium pro výběr oblačných vrstev. Netýká se oblačnosti druhu C _b .
Ehshs	333	8. skupina v 3. sekci neodpovídá pravidlu pro kódování oblačnosti. Jednotlivé vrstvy oblačnosti musí být řazeny vzestupně od nejnižší výšky základny oblačnosti.

Eh_x_hshs	333	Výška základny nejnižších pozorovaných oblaků h, uvedená v sekci 1, nemůže být vyšší než hodnota výšky základny význačných oblaků hshs, uvedená v sekci 3.
Enj910	333	Kontrola pravidla pro uvádění doplňujících údajů v 9. skupině 3. sekce. Hodnota maximálního nárazu větru za posledních 10 minut by měla překročit průměrnou rychlost větru (ff) alespoň o 5 ms^{-1} , jinak se neuvádí.
Enj911	333	Kontrola pravidla pro uvádění doplňujících údajů v 9. skupině 3. sekce. Hodnota maximálního nárazu větru během období $S_p S_p$ se zařezuje pouze tehdy, je-li větší nebo rovna 11 ms^{-1} .
E555	333	Za stálým úvodním číslem sekce 555 se nevyskytuje žádná skupina.

Význam jednotlivých chyb při vlastní kontrole meteorologické zprávy SYNOP je v tabulce 8.

Tabulka 8: Význam chyb při vlastní kontrole meteorologické zprávy SYNOP

Chyba	Označení	Popis
ETMAX	A201	Termínové teploty za předchozích 12 h jsou vyšší než maximální teplota.
ETMIN	A202	Termínové teploty za předchozích 12 h jsou nižší než minimální teplota.
ESTAV_O	A275	Stav a oblačnost si neodpovídají.
ESTAV_J	A205	Chyba stavu ve vazbě na jevy.
PRUB_O	A237	Průběh nesouhlasí pokrytím oblačnosti.
EPRUB_J	A231	Průběh nesouhlasí s jevy (a stavem počasí).
	(hlavni část)	Chyba při dekódování v hlavní části.
	(sekce 333)	Chyba při dekódování v sekci 333.

Návod na použití programu pro kontrolu meteorologických zpráv METAR

Program kontroluje meteorologické zprávy METAR, výstupem jsou chyby zjistitelné přímo při dekódování a chyby ze vzájemné vazby mezi hodnotami a pozorovanými jevy. Spuštění programu je přes příkazový řádek zadáním příkazu:

dmetar.exe YYYYMMDDHH YYYYMMDDHH [nepovinný argument – vstupní soubor, s nastavením programu, pokud je vynechán argument je použit soubor kontrola_new.vst]

Pokud je nainstalován na počítači programovací jazyk Perl lze zdrojový skript spustit přes příkazový řádek zadáním:

perl –w cesta/dmetar.pl YYYYMMDDHH YYYYMMDDHH [nepovinný argument – vstupní soubor, s nastavením programu, pokud je vynechán argument je použit soubor kontrola_new.vst]

Data uvedená ve tvaru YYYYMMDDHH (v čase UTC) představují časový interval. Zprávy vydané v tomto rozmezí jsou následně kontrolovány.

Seznam souborů přiložených k programu a jejich jednotlivý význam je uveden v tabulce 9.

Tabulka 9: Seznam souborů

dmetar.pl	Základní program zprostředkující kontrolu zprávy METAR. Zabezpečuje přístup k vstupním i výstupním souborům. Provádí kontrolu některých prvků. V případě výskytu chyby, vypíše chybové hlášení do souboru err_met.txt.
kontrola_metar.vst	Soubor, obsahující seznam vstupních a výstupních souborů, které má program využívat. V případě, že se budou například kontrolovat zprávy uložené v souboru met_LKCV.ibl namísto met_LKPD.ibl je nutné v tomto souboru danou položku přejmenovat
met_LKPD.ibl	Zakódované zprávy METAR.
jev_H3PARD01_u.txt	Soubor obsahující informace o začátku a konci trvání určitých meteorologických jevů, které byly pozorovány na stanici. Slouží k porovnání těchto údajů s údaji uvedenými ve zprávě ve skupině popisující jevy současného počasí ww. Pro další kontrolu zprávy nejsou tato data nezbytná.
err_met.txt	Soubor, do kterého se vypisují chybová hlášení.
Moduly:	Aby mohl být program spuštěn, je zapotřebí modulu. V programu dmetar.pl musí být hned v úvodu definovaná cesta k modulu.
Datумы.pm	Slouží k převodu formátu časových dat.

Chybové hlášky generované programem při kontrole meteorologické zprávy METAR a jejich význam je uvedený v tabulce 10.

Chyba	Sekce	Popis
EDX	H	Řádek s METARy má jinou strukturu než: ICAOYYMMddhh (tedy 4 písmena a 8 číslic).
DYYYYMMddhh	H	Jev uvedený v METARu není v databázi jevů.
MYYYYMMddhh	H	Jev uvedený v databázi jevů není v METARu.
ESTA	dek_met	Stanice na začátku záznamu zprávy se neshoduje se stanicí ICAO v METARu.
ECAS0	dek_met	5. - 8. znak na řádku nejsou čísla
ECAS1	dek_met	Čas bulletinu je o více než 1 hod větší než čas ve zprávě.
EVIT	dek_met	Skupina větru nemá (po zkrácení o případné nárazy) tvar dddffKT (tedy 5 znaků a zkratku KT, MPS nebo KMH).
EDD	dek_met	Směr větru není číslo, VRB nebo „//“.
EFF	dek_met	Rychlost větru není číslo nebo „//“.
EVIS	dek_met	Skupina udávající PREVIS je ve špatném tvaru
EVIS1	dek_met	Skupina udávající MINVIS neobsahuje význačné rozdíly od PREVIS.
EVIS2	dek_met	Dohlednost se neshoduje s daným jevem. -při FG musí být vis<=1000 -při FU nebo HZ musí být vis<=5000
EJEVMOC	dek_met	Víc než 3 skupiny jevů w'w' v METARu.
EJEVINT	dek_met	Kontrola jestli není intenzita u jevu, u kterého se neuvádí.
EJEVINT1	dek_met	Kontrola jestli je intenzita pouze u jevu, u kterého se může uvádět.
EJEV0	dek_met	Za popisem jevu (BC, MI,... kromě TS) nic není.
EJEV1	dek_met	Pouze 1 znak u skupiny jevů w'w' (přímo nebo po případném odstranění popisu jevu).
EJEV4	dek_met	Více než 4 znaky u skupiny jevu w'w' (přímo nebo po případném odstranění popisu jevu).
EJEV3	dek_met	3 znaky u skupiny jevů w'w' (přímo nebo po případném odstranění popisu jevu).
EJEV9	dek_met	Skupina jevu obsahuje něco jiného než definované v @popis a @jevy (neznámá zkratka).
EHS	dek_met	Oblačnost není řazena podle výšky základny.
ET0	dek_met	Není skupina s teplotou.
ET<Td	dek_met	Teplota vzduchu je menší než teplota rosného bodu.
ET1	dek_met	Špatný formát skupiny teploty nebo skupina chybí.
EP0	dek_met	Není skupina s tlakem.
EP1	dek_met	Špatný formát skupiny tlaku nebo skupina chybí.
ERE0	dek_met	Víc skupin začínajících na RE než 3.
EBAR_KOD	dek_met	Aktuální barevný kód neodpovídá udávané dohlednosti a výšce spodní základny oblačnosti.

Dotazy k software, interface a matematickému modelu: pplk. RNDr.. Karel Dejmál, Ph.D.,
tel.: 973445006, email: karel.dejmal@unob.cz